

USNESENÍ

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Daniely Benešové a soudců JUDr. Čestmíra Slaného a Mgr. Michaela Nipperta ve věci

žalobce: **JUDr. O [REDAKCE] K [REDAKCE]** narozený [REDAKCE]
bytem [REDAKCE]
zastoupený advokátem Mgr. Petrem Adámkem
sídlem Na Perštýně 1, 110 00 Praha 1

proti
žalované: **Česká republika - Ministerstvo spravedlnosti**, IČO 00025429
sídlem Vyšehradská 16, 128 10 Praha 2

o zadostiučinění za nemajetkovou újmu, k odvolání žalobce a odvolání žalované proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 5. června 2018, č.j. 19C 6/2012-199,

takto:

Rozsudek soudu prvního stupně se ve výroku I. ohledně částky 13 320 Kč a ve výrocih II. a III. **zrušuje** a v tomto rozsahu se věc vrací tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění

1. Napadeným rozsudkem soud prvního stupně uložil žalované povinnost zaplatit žalobci 313 320 Kč do patnácti dnů od právní moci rozsudku (výrok I.), ohledně částky 500 000 Kč žalobu zamítl (výrok II.) a žalované uložil povinnost zaplatit žalobci k rukám advokáta Mgr. Petra Adámka na náhradě nákladů řízení 57 596 Kč do patnácti dnů od právní moci rozsudku (výrok III.). Takto rozhodl poté, co jeho předchozí -v pořadí druhý- rozsudek č.j. 19C 6/2012-138 ze dne 27.1.2015 (žalované jím byla uložena povinnost zaplatit žalobci částku 13 320 Kč /výrok I./, ohledně částky 800 000 Kč byla žaloba zamítnuta /výrok II./ a žalobci byla přiznána náhrada nákladů řízení ve výši 41 140 Kč /výrok III./), rozsudek Městského soudu v Praze č.j. 54 Co 203/2015-156 ze dne 7.10.2015 (zmíněný rozsudek soudu prvního stupně jím byl ve výrocih II. a III. potvrzen a žádnému z účastníků nebyla přiznána náhrada nákladů řízení) a usnesení Nejvyššího soudu ČR č.j. 30 Cdo 493/2016-168 ze dne 27.4.2016 (žalobcovo dovolání jím bylo odmítnuto a žádnému z účastníků nebyla přiznána náhrada nákladů dovolacího řízení) byly nálezem Ústavního soudu sp.zn. II. ÚS 2175/16 ze dne 13.3.2018 zrušeny.
2. Při svém novém rozhodování vzal soud prvního stupně obsahem spisu Městského soudu v Praze sp.zn. [REDAKCE] za prokázáno, že dne 14.1.2002 bylo usnesením Policejního prezidia ČR, Úřadu finanční kriminality a ochrany státu, služby kriminální policie a vyšetřování, žalobci sděleno obvinění z trestného činu poškozování věřitele podle § 256 odst. 1 písm. c), odst. 4 tr. zákona, spáchaného formou účastenství (§ 10 odst. 1 písm. c/ tr. zákona), dne 26. 2. 2003 mu bylo sděleno obvinění pro trestný čin poškozování věřitele podle § 256 odst. 1 písm. c/, odst. 4 tr. zákona, spáchaný ve stadiu pokusu (§ 8 odst. 1 tr. zákona) ve formě pomoci (§ 10 odst. 1 psm. c/ tr. zákona). Žalobce byl vyslýchán v procesním postavení obviněného 5.3.2003, 28.8.2003 a 27.1.2004; dne 28.12.2005 byla na žalobce spolu s ostatními obviněnými podána státním zástupcem Městského státního zastupitelství v Praze obžaloba pro spáchání trestného činu pokusu trestného činu poškozování věřitele a jako pomoc k tomuto trestnému činu. Ve věci se konalo celkem 47 hlavních líčení; rozsudkem

Shodu s prvopisem potvrzuje Kateřina Pečenková.

Městského soudu v Praze č.j. [REDAKCE] ze dne 8.12.2008 byl žalobce spolu s dalšími čtyřmi spoluobviněnými zproštěn obžaloby z důvodu, že označené skutky nejsou trestnými činy; k odvolání státního zástupce Vrchní soud v Praze usnesením ze dne 30.3.2010 tento rozsudek týkající se zproštění obžaloby PhDr. V [REDAKCE], JUDr. A [REDAKCE] a JUDr. O [REDAKCE] K [REDAKCE] zrušil a věc vrátil Městskému soudu v Praze k dalšímu řízení; při hlavním líčení konaném dne 12.10.2010 tento soud žalobce odsoudil za spáchání pokusu trestného činu poškozování věřitele k podmíněnému trestu odnětí svobody v trvání dvou let podmíněně odloženému na zkušební dobu dvou let; proti výroku o vině i trestu podali všichni odsouzení odvolání, na základě kterého Vrchní soud v Praze ve veřejném zasedání dne 25.5.2011 posledně uvedený rozsudek zrušil a znovu rozhodl tak, že všichni obžalovaní byli zproštěni obžaloby podle § 226 písm. b) tr. řádu, neboť skutek, který jim byl kladen za vinu, není trestným činem, přičemž toto rozhodnutí nabylo právní moci dne 25.5.2011. Rozhodnutím představenstva České advokátní komory č. [REDAKCE] ze dne 11.6.2002 byl žalobci pozastaven výkon advokacie do pravomocného skončení trestního řízení vedeného proti němu na podkladě sděleného obvinění ze 14.1.2002 a toto rozhodnutí bylo zrušeno dne 5.4.2004. K tvrzení žalobce o výrazném zásahu trestního stíhání do jeho osobnostní, profesní a rodinné sféry vyslechl soud prvního stupně žalobce a celkem 6 svědků. Dále vyšel ze zjištění, že žalobce nárok na náhradu škody ve výši 586 791,50 Kč a na poskytnutí zadostiučinění ve výši 1 000 000 Kč předběžně uplatnil 22.11.2011 u žalované, která mu za vzniklou nemajetkovou újmu poskytla 115 000 Kč a na základě rozsudku soudu prvního stupně č.j. 19C 6/2012-103, ze dne 11.3.2014, mu zaplatila 71 680 Kč, tj. dohromady 186 680 Kč.

3. Na podkladě takto zjištěného skutkového stavu soud prvního stupně s odkazem na § 1, § 3, § 5 písm. a), § 8 odst. 1, a § 31a zákona č. 82/1998 Sb. a s poukazem na závěry rozhodnutí Ústavního soudu sp.zn. II.ÚS 1191/08 posuzoval uplatněný nárok jako celek i za situace, kdy žalobce vyzval, aby svůj nárok rozdělil na nárok požadovaný před a po účinnosti novely provedené zákonem č. 160/2006 Sb. a shledal existenci odpovědnostního titulu, tj. nezákonného rozhodnutí, jímž je usnesení o zahájení trestního stíhání (§ 160 odst. 1 tr. řádu) v případě, kdy trestní stíhání nekončí pravomocným odsouzením (rozhodnutí Nejvyššího soudu sp.zn. 25 Cdo 1487/2001). S ohledem na průběh daného řízení a jeho délku, povahu trestní věci, která byla žalobci kladena za vinu a zásahy do osobnostních sfér dovodil, že samotné konstatování porušení práva se v daném případě nejvíce dostatečným zadostiučiněním. Ohledně rozsahu způsobené nemajetkové újmy vycházel ve smyslu judikatury (rozhodnutí Nejvyššího soudu sp.zn. 30 Cdo 2813/2011 a 30 Cdo 2256/2011) především z povahy trestní věci, délky trestního řízení a z následků způsobených trestním řízením v osobnostní a profesní sféře poškozeného. Hodnotil, že žalobce byl stíhán pro závažnou trestnou činnost, za kterou mu hrozil trest odnětí svobody ve výměře 2 až 8 let; trestní řízení probíhalo mezi pěti obžalovanými po dobu 9 let a 4 měsíců (od 14.1.2002 do 25.5.2011), konalo se v něm celkem 47 hlavních líčení a jedno veřejné zasedání u Vrchního soudu v Praze, věc byla opakovaně projednávána na dvou stupních soudní soustavy a ač nebyl žalobce stíhán vazebně, jeho trestní stíhání bylo značně medializováno, jak také potvrdili vyslechnutí svědci, kteří rovněž potvrdili intenzivní zásah vedení trestního stíhání do roviny osobní, rodinné i profesního života, jak žalobce tvrdil v žalobě. Pro žalobce byla nejhorší zřejmě první fáze trestního stíhání, neboť pochází z malého města (má zde vytvořeny úzké vazby, lidé jej osobně znají a byl pod drobnohledem), ovšem intenzivně vnímal i pokračování trestního řízení v dalších letech, a to především s ohledem na to, že měl manželku na mateřské dovolené s malým dítětem, která byla v podstatě závislá finančně a ekonomicky na jeho zaměstnání. Vedení trestního řízení se projevilo i v žalobcově ekonomické sféře, když původně uvažoval o možnosti nového bydlení, avšak nebyla mu

poskytnuta hypotéka a po dobu téměř dvou let (11.6.2002 - 5.4.2004) mu byl pozastaven výkon advokacie. Poté bylo pro žalobce velmi obtížné vrátit se zpět ke svému zaměstnání, neboť i po zrušení rozhodnutí Českou advokátní komorou jeho dobré jméno vedením trestního řízení značně utrpělo a klienti se od něho odvraceli. Jeho samostatná advokátní praxe zkrachovala a v r. 2007 byl nucen se nechat zaměstnat v jiné advokátní kanceláři, avšak i v tomto období dál pocíťoval výrazný zásah do své osobnostní sféry týkající se právě narušení jeho pověsti a získání důvěry klientů, což potvrdili žalobcovi spolupracovníci z té doby. V příčinné souvislosti s trestním stíháním došlo také ke změnám povahy a osobnostní stránky žalobce a výraznému vlivu na jeho finanční situaci, přičemž tyto vlivy žalobce pocíťuje do současné doby. Stran výše finančního zadostiučinění provedl soud prvního stupně srovnání s obdobnými případy a poněvadž původně (rozuměno v předchozím rozhodnutí) srovnávaný případ vedený pod sp.zn. 19C 304/2011 tamního soudu není dosud pravomocně skončen (rozhodnutí soudu I. stupně, odvolacího i dovolacího soudu byla zrušena nálezem Ústavního soudu sp.zn. IV.ÚS 3183/15 z 27.9.2016) a žalobce mu nedovedl konkrétní srovnávací případy předložit, poukázal na rozhodnutí téhož soudu sp.zn. 26C 297/2011 z 25.10.2012 (potvrzené rozsudkem Městského soudu v Praze z 11.4.2013, č.j. 20 Co 48/2013-137) týkající se advokáta a pedagoga [REDAKCE], jemuž bylo za trestní stíhání pro tr. čin krácení daně, poplatku nebo obdobné dávky trvající 8 let a šlo o vysoce medializovaný případ, přiznáno odškodnění ve výši 360 000 Kč a dále na rozhodnutí sp.zn. 10C 284/2011 ze dne 2.6.2015 týkající se téhož advokáta a pedagoga, jemuž bylo za trestní stíhání pro tr. čin poškození učitele trvající 9 let a 7 měsíců, když i tento případ byl značně medializován, přiznáno odškodnění -i s dobrovolným plněním žalované- ve výši 500 000 Kč. S poukazem na závěry Nejvyššího soudu uvedené v rozhodnutí sp.zn. 30 Cdo 4280/2011 -obecně vymezující kritéria, která je nutno při úvaze o poskytovaném zadostiučinění zohlednit- konstatoval, že v posuzovaném případě nelze dospět k závěru, že by trestní stíhání bylo proti žalobci vedeno s cílem jej poškodit, avšak zásah do jeho osobnostní, finanční, ekonomické a profesní stránky byl značný. Vzal v úvahu i to, že značnou roli hrála medializace daného případu, ovšem státu nelze přičítat k tíži, že princip presumpce nevinny byl narušen sdělovacími prostředky, či dokonce že jimi byl narušen ve značné míře. Uzavřel tak, že adekvátním odškodněním je částka 500 000 Kč, která byla přiznána i v obdobném případě pod sp.zn. 10C 284/2011 tamního soudu a při zohlednění částečného plnění žalovanou ve výši 115 000 Kč a rozsudkem z 11.3.2014 pravomocně přiznané částky 71 680 Kč proto žalobě vyhověl co do částky 313 320 Kč a ohledně zbývajících 500 000 Kč žalobu zamítl. O nákladech řízení rozhodl podle § 142 odst. 3 o.s.ř., když rozhodnutí o výši plnění záviselo na úvaze soudu.

4. Proti tomuto rozsudku podali včas odvolání žalobce i žalovaná.
5. Žalobce směřoval své odvolání do zamítavého výroku o věci samé (II.) a soudu prvního stupně vytýkal nesprávné právní posouzení věci. Nesouhlasil se zamítnutím žaloby co do částky 500 000 Kč, neboť je přesvědčen o tom, že jeho nárok na peněžité zadostiučinění za nemajetkovou újmu způsobenou mu nezákonným trestním stíháním ve výši 1 000 000 Kč je v plné výši důvodný. Podle jeho názoru soud prvního stupně celý případ po skutkové stránce prověřil a zjistil správně, provedl řadu důkazů a svá skutková zjištění podrobně popsal v odůvodnění rozsudku; pod bodem 2/ písm. a) - ch) svého odvolání pak pro úplnost některá jeho zjištění shrnul. Soud prvního stupně se pokusil najít případy obdobné, s jeho případem srovnatelné, které by mohly být určitým vodítkem pro určení výše zadostiučinění v tomto konkrétním případě a protože mu, jak výslovně uvedl, nebyl schopen předložit konkrétní srovnávací případy, soud prvního stupně poukázal na dvě srovnatelná rozhodnutí tamního soudu, která také při komparaci využil, a to 1. rozsudek sp.zn. 26C 297/2011, ze dne

25.10.2012, potvrzený rozsudkem Městského soudu v Praze č.j. 20 Co 48/2013-137, ze dne 11.4.2013, a 2. rozsudek sp.zn. 10C 284/2011. K postupu soudu při výběru srovnávacích případů, ale zejména k samotnému srovnání jeho případu s oběma uvedenými, má však řadu výhrad, které podrobně rozvedl (nebyla řádně posouzena individualizace jeho případu oproti oběma srovnávaným případům; soud provedl srovnání jeho případu s oběma uvedenými případy jednostranně a odlišnostmi srovnávaných případů se buď nezabýval vůbec, nebo je pouze zmínil) a dovozoval, že soud prvního stupně nepostupoval v souladu s ustálenou praxí a judikaturou, což má vliv na stanovení správné a spravedlivé výše peněžitého zadostiučinění za nemajetkovou újmu způsobenou mu nezákonným trestním stíháním. Soud prvního stupně dále v odůvodnění svého rozsudku velmi často zmiňuje medializaci případu, přičemž ale tvrdí, že nelze státu přičítat k tíži, že princip presumpce neviny byl narušen sdělovacími prostředky, či dokonce že jimi byl narušen ve značné míře. Na rozdíl od soudu má však žalobce za to, že odpovědnost státu za medializaci případu a tedy i jeho osoby ve spojitosti s tímto případem, nelze bagatelizovat a odpovědnost státu za tuto medializaci odnímat, neboť to byly právě orgány činné v trestním řízení, tedy složka státu, za kterou nese stát objektivní odpovědnost a která umožnila jeho nezákonné trestní stíhání, ke kterému se pak i velmi aktivně mediálně vyjadřovala. Bez součinnosti orgánů činných v trestním řízení by také jistě nemohlo dojít ke zveřejňování konkrétních informací o něm v souvislosti s jeho nezákonným trestním stíháním. A právě medializace případu zvýšila intenzitu zásahů do jeho osobnostní sféry, především v oblasti rodinného a profesního života a i tento aspekt odpovědnosti státu za zásah do jeho života by měl být při posuzování výše finančního zadostiučinění za vzniklou nemajetkovou újmu zohledněn. Výše přiznaného finančního zadostiučinění ve vztahu k míře intenzity zásahů v jeho případě je tak nepřiměřeně nízká. Závěrem proto navrhl, aby byl rozsudek soudu prvního stupně ve výroku II. změněn tak, že žalované bude uložena povinnost zaplatit mu částku 500 000 Kč.

6. Žalovaná brojila svým odvoláním proti vyhovujícímu výroku o věci samé (I.), a to jen ohledně částky 13 320 Kč a proti souvisejícímu výroku o nákladech řízení (III.). Uvedla, že skutková zjištění stran průběhu trestního řízení, jakož i zásahů do osobní sféry žalobce trestním stíháním nenapadá a souhlasí se závěrem soudu prvního stupně, že žalobci náleží zadostiučinění v celkové výši 500 000 Kč. Namítala však, že již dříve z téhož titulu žalobci vyplatila na podkladě pravomocného rozsudku č.j. 19C 6/2012-138 částku 13 320 Kč, což soud prvního stupně při rozhodování o přísudku nijak nezohlednil, žalobci ji přiznává opětovně a ve svém důsledku tak nyní rozhodl o částce vyšší, než je předmět řízení. Navrhla proto, aby byl napadený rozsudek ve výroku I. změněn ta, že se žaloba ohledně částky 13 320 Kč zamítá.
7. Žalobce ve svém písemném vyjádření uvedl, že s odvoláním žalované a jeho důvody nesouhlasí, neboť částku 13 320 Kč mu soud prvního stupně musel opět přiznat, poněvadž pravomocný rozsudek soudu prvního stupně č.j. 19C 6/2012-138, ze dne 27.1.2015, byl zrušen nálezem Ústavního soudu sp.zn. II. ÚS 2175/16, z 13.3.2018. Pokud by soud prvního stupně o částce 13 320 Kč opět nerozhodl, pak by o této částce nebylo soudně vůbec rozhodnuto a řízení by trpělo vadou. Z tohoto důvodu by žalovaná, která mu již skutečně částku 13 320 Kč zaplatila, mohla požadovat vrácení této částky např. z titulu bezdůvodného obohacení, a to bez ohledu na to, že souhlasí se závěrem soudu prvního stupně, že mu náleží zadostiučinění v celkové výši 500 000 Kč, jak také ve svém odvolání uvedla. Názor žalované, že by mu soud rozsudkem přiznal částku 13 320 Kč opětovně a ve svém důsledku by tak nyní rozhodl o částce vyšší, než je předmět řízení, je proto mylný.
8. Odvolací soud přezkoumal rozsudek soudu prvního stupně, jakož i řízení, které předcházelo jeho vyhlášení (§ 212 a § 212a o.s.ř.), v mezích podaných odvolání (§ 206 odst. 2 o.s.ř.), a to

bez jednání (§ 214 odst. 2 písm. d/ o.s.ř.) a neshledal podmínky ani pro potvrzení ani pro změnu napadeného rozsudku v jeho odvoláními dotčených částech.

9. Odpovědnost státu za nemajetkovou újmu způsobenou žalobci nezákonným rozhodnutím spočívajícím v zahájení trestního stíhání, které skončilo zproštěním obžaloby žalobce podle § 226 písm. b) tr. řádu i forma zadostiučinění byly již vyřešeny v dosavadním průběhu řízení. Ohledně výše odškodnění vyšel soud prvního stupně především ze srovnání obdobných případů, které byly tamním soudem řešeny (rozhodnutí sp.zn. 26C 297/2011, ze dne 25.10.2012 a sp.zn. 10C 284/2011, ze dne 2.6.2015) se skutkovým stavem zjištěným v posuzovaném případě. K tomu třeba poznamenat, že je primárně na žalobci, aby zvolil přesvědčivé srovnání, podle kterého jeho újma z hlediska spravedlnosti není menší než újma jiná, za kterou se přiznává minimálně žalovaná částka (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu sp.zn. 30 Cdo 1747/2014).
10. Při hodnocení následků způsobených trestním řízením v osobnostní sféře poškozené osoby, jakožto jedno z kritérií (vedle povahy trestní věci a délky trestního řízení), která je nutno při úvaze o poskytovaném zadostiučinění zohlednit, soud prvního stupně vyšel mj. z toho, že „trestní stíhání proti osobě žalobce bylo značně medializováno, jak potvrdili taktéž svědci ve svých výpovědích...; medializace však probíhala prostřednictvím televize i prostřednictvím tisku...; právě medializace daného případu neustále rozvířovala okolnosti okolo vedení trestního stíhání žalobce po celou délku jeho vedení...“ Nejenom z odůvodnění napadeného rozsudku, ale ani z obsahu spisu však nelze jakkoli seznat, zda šlo o tisk regionální či celostátní, o jakou/-é televizní stanici/-e a v jakém časovém období k této medializaci mělo dojít. Ačkoliv žalobce ve své žalobě uvedl, že „Jméno žalobce se po dobu téměř deseti let objevovalo ve všech médiích, jak v denním tisku, tak i v člancích, resp. reportážích uveřejňovaných na internetu a v televizi“, neoznačil k tomu a v průběhu celého řízení ani nenavrhl jakýkoli důkaz a ve své účastnické výpovědi uvedl jen to, že „naše fotografie byly na titulních stránkách novin, taktéž jsem byl opakovaně v televizi, dotkl se mě článek např. paní C██████████. Svědkyně R██████████ K██████████ uvedla pouze to, že „šlo o mediální kauzu“; svědek A██████████ R██████████ uvedl, že „řízení taktéž bylo medializováno, z novin a z televize potom vím, že jej vodili v poutech“; svědek T██████████ B██████████ uvedl, že „byla silná medializace tohoto případu“; svědek P██████████ H██████████ uvedl, že „samotné trestní řízení bylo mediálně známé“ a svědek J██████████ C██████████ uvedl, že „následně se objevily v tisku zprávy o jeho trestním stíhání, šlo o mediální smršť“. Podle ustálené judikatury přitom státu nelze přičítat k tíži, že princip presumpce nevinny byl narušen sdělovacími prostředky, či dokonce že jimi byl narušen ve značné míře, poněvadž zde dochází k přetržení příčinné souvislosti mezi vedením trestního stíhání a skutečností, která újmu zakládá či zvyšuje (srov. např. rozsudky Nejvyššího soudu sp.zn. 30 Cdo 4280/2011, 30 Cdo 2200/2015). Rovněž k údajnému neposkytnutí hypotéky žalobce nenavrhl žádný důkaz stran toho, kterou banku a kdy o ni žádal a z jakého důvodu mu nebyla poskytnuta. K tomu třeba uvést, že okolnosti posuzované v rámci kritéria následků způsobených trestním řízením v osobnostní sféře poškozené osoby mají být v rámci kontradiktornosti řízení žalobcem tvrzeny a prokazovány; jejich dopad do stanovení výše odškodnění je ovšem otázkou právního posouzení ze strany soudu (viz např. rozsudek Nejvyššího soudu sp.zn. 30 Cdo 2813/2011). Trvání negativního zásahu do osobnosti žalobce se ohraničuje maximálně po dobu trvání trestního řízení.
11. Již jen z tohoto pohledu postupoval soud prvního stupně při stanovení výše přiměřeného zadostiučinění nesprávně a jeho rozsudek proto nemůže obstát.
12. Odvolací argumentaci žalované stran částky 13 320 Kč nelze přisvědčit, neboť tuto částku žalobci vyplatila nikoliv v rámci předběžného projednání nároku, ale na základě

pravomocného rozsudku, který však byl následně nálezem Ústavního soudu sp.zn. II. ÚS 2175/16 zrušen, a proto i nadále zůstala předmětem řízení.

13. Z uvedených důvodů byl proto rozsudek soudu prvního stupně ve vyhovujícím výroku o věci samé (I.) ohledně částky 13 320 Kč, v zamítavém výroku o věci samé (II.) a v akcesorickém výroku o nákladech řízení zrušen (§ 219a odst. 1 písm. a/, b/ o.s.ř.) a v tomto rozsahu byla věc vrácena tomuto soudu k dalšímu řízení (§ 221 odst. 1 písm. a/ o.s.ř.).
14. V odvoláním nenapadené části vyhovujícího výroku o věci samé (I.) ohledně částky 300 000 Kč zůstal rozsudek soudu prvního stupně nedotčen (§ 206 odst. 2 o.s.ř.).

Poučení

Proti tomuto usnesení není přípustné dovolání.

Praha 12. prosince 2018

JUDr. Daniela Benešová v. r.
předsedkyně senátu